

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 10C/6/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5719200322
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Gazdačková
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2022:5719200322.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Martin sudkyňou JUDr. Máriou Gazdačkovou v právnej veci žalobcov v rade 1/: maloletý C. K., X.. XX.XX.XXXX, L. P. Š. XXX, XXX XX, zastúpený zákonným zástupcom E. F. (žalobcom v rade 2/), v rade 2/: E. F., X.. XX.X.XXXX, L. P. Š. XXX, XXX XX, obaja právne zastúpení Mgr. Martinou Chorváthovou, advokátkou so sídlom A. Kmeťa 28, 036 01, Martin, IČO: 42 217 105, proti žalovaným v rade 1/: K. F., X.. XX.XX.XXXX, L. P.Á. Š. XX, XXX XX, v rade 2/: UNIQA poisťovňa, a.s., so sídlom Evropská 810/136, Vokovice, 160 00, Praha 6, IČO: 49 240 480, vykonávajúca podnikateľskú činnosť v Slovenskej republike prostredníctvom svojej organizačnej zložky UNIQA poisťovňa, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom Krasovského 3986/15, 851 01, Bratislava - mestská časť Petržalka, Slovenská republika, IČO: 53 812 948, právne zastúpenému PRK Partners s. r. o., so sídlom Hurbanovo nám. 3, 811 06, Bratislava, IČO: 35 978 643, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaní v rade 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi v rade 1/ sumu 6.525 € a žalobcovi v rade 2/ sumu 3.263 € a to žalobcovi v rade 2/ do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi v rade 1/ do troch dní od oznámenia čísla účtu zriadeného v banke, ktorý pre tento účel zriadi žalobca v rade 2/ v prospech žalobcu v rade 1/ s tým, že plnením jedného zo žalovaných v tomto rozsahu zanikne povinnosť plnenia druhého žalovaného.

II. Vo zvyšku uplatneného nároku sa žaloba žalobcov v rade 1/ a 2/ voči žalovaným v rade 1/ a 2/ zamietá.

III. Žalovaným v rade 1/ a 2/ sa proti žalobcom v rade 1/ a 2/ náhrad trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobou podanou na tunajšom súde dňa 22.1.2019 sa žalobca v rade 1/ proti žalovaným v rade 1/ a 2/ domáhal zaplata sumy 50.000 € a žalobca v rade 2/ sa proti žalovaným v rade 1/ a 2/ domáhal zaplata sumy 30.000 € a to obaja žalobcovia titulom náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla úmrtím blízkej osoby.

2. Žalobcovia v rade 1/ a 2/, pričom žalobca v rade 1/ bol zastúpený svojím zákonným zástupcom - žalobcom v rade 2/, žalobu odôvodnili tou skutočnosťou, že rozsudkom Okresného súdu Martin zo dňa 25.9.2017, právoplatným dňa 25.9.2017, č.k.: 3T/101/2017 bol žalovaný v rade 1/ uznaný za vinného okrem iného aj z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. h/ Trestného zákona, ktorého sa dopustil tým, že dňa 23.1.2017 v čase o 05.50 hod. viedol svoje osobné motorové vozidlo značky Renault Thalia, ev.č.: V.-XXXAM po ceste I. triedy č. 65 v smere od Banskej Bystrice do Martina, kde spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej na následky mnohopočetných zranení na mieste dopravnej nehody zahynula neb. R. K., G. X.: XX.XX.XXXX, X. V. L. P. Š.V. XXX. V dôsledku vyššie popísaného konania - trestného činu žalovaného v rade 1/, prišli žalobca v rade 1/ o svoju matku a žalobca v rade 2/ o svoju družku.

3. Úmrtím neb. R. K. došlo k závažnému zásahu do práva žalobcov v rade 1/ a 2/ na ochranu osobnosti v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a teda do emocionálnej sféry pozostalých žalobcov v rade 1/ a 2/, pričom ujma, ktorá im bola týmto zásahom spôsobená je nenapraviteľná, neodstrániteľná a trvalá a bude ich sprevádzať celý život. V dôsledku protiprávneho konania žalovaného v rade 1/ stratili žalobca v rade 1/ svoju matku a žalobca v rade 2/ svoju družku, s ktorou žil a bol vo vzťahu od roku 2010 a teda navždy stratili možnosť rozvíjať citové a rodinné väzby so svojou najbližšou rodinou a blízkou osobou, čím utrpeli žalobcovia v rade 1/ a 2/ bez akýchkoľvek pochybností veľkú citovú ujmu. Neočakávaným, šokujúcim a náhlým úmrtím neb. R. K. nepochybne došlo k tak závažnému zásahu do práv na ochranu osobnosti pozostalých žalobcov v rade 1/ a 2/ spočívajúcim v zásadnom, nezvratnom a trvalom obmedzení ich súkromného a rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadostučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôže byť namieste.

4. Žalobcovia poukázali na ust. § 11 a § 13 Obč. zákonníka (Zákon č. 40/1964 Zb.) a uviedli, keďže v § 13 ods. 2 Obč. zákonníka sú vymenované zásahy do osobnosti zakladajúce právo na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch len demonštratívne, teda môže ním byť aj iný, ako tam uvedený zásah, majú žalobcovia za to, že tragická smrť neb. R. K. v dôsledku dopravnej nehody je bezpochyby takým závažným zásahom do práva na ochranu osobnosti, odôvodňujúcim priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

5. Povinnosť nahradiť spôsobenú škodu a nemajetkovú ujmu má teda nielen žalovaný v rade 1/, ale aj žalovaný v rade 2/ ako poisťovateľ. Pozostalí žalobcovia v rade 1/ a 2/ majú pritom podľa § 15 Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o PZP“) právo domáhať sa náhrady priamo aj proti žalovanému v rade 2/ ako poisťovateľovi. Žalobcovia boli toho názoru, že žalovaný nárok, nemajetková ujma spočívajúca v neoprávnenom zásahu do osobnostných práv blízkej osoby pozostalej po obeti dopravnej nehody, je predmetom povinného zmluvného poistenia, ako jeho rozsah ustanovuje § 4 ods. 2 zákona o PZP. Zákon o PZP pritom ustanovuje, že poistený má právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodeným škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Ďalej však zákon o PZP tento pojem „škody“ nedefinuje a preto je nutné ho osobitne vyložiť s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä s prihliadnutím na účel zákona o PZP a v súvislosti s komunitárnym právom Európskej únie, ktoré bolo príčinou prijatia tohto právneho predpisu do právneho poriadku Slovenskej republiky. Povinné zmluvné poistenie, ako je obsahom zákonného predpisu č. 381/2001 Z.z., je nástrojom na ochranu oprávnených nárokov poškodených pred nežiaducimi následkami prevádzky motorových vozidiel, ako aj nástrojom na ochranu škodcov pred neprímeraným rizikom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Účel zákonných ustanovení o povinnom zmluvnom poistení je pritom vymedzený sekundárnym právom Európskej únie, najmä článkom 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článkom 1 ods. 1 a 2 smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a článkom 1 prvého odseku smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Uvedené smernice Rady, ako nástroje komunitárneho práva, majú v zmysle rozhodovacej činnosti Európskeho súdneho dvora (ďalej len „ESD“) tzv. „nepriamu záväznosť“, čo znamená, že súd je povinný pri uplatnení vnútroštátneho práva a najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej s cieľom vykonania požiadaviek smernice vykladať vnútroštátne právo v maximálnej možnej miere vo svetle znenia a účelu predmetnej smernice na dosiahnutie smernicou sledovaného cieľa (rozsudky z 23. októbra 2003, Adidas-Salomon a Adidas Benelux, C-408/01, Zb. s. 1-12537, bod 21, a z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, Zb. s. 1-8835, bod 113). Výkladom citovaných smerníc o rozsahu povinného zmluvného poistenia, aký má byť vnútroštátnou právnou úpravou zabezpečený, sa pritom priamo zaoberal ESD vo svojom rozsudku z 24. októbra 2013, P., C22/12. Vo výroku tohto rozsudku bolo pritom jednoznačne konštatované, že vnútroštátna právna úprava má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy, ak vnútroštátny právny poriadok právo na náhradu takéhoto nároku z dopravnej nehody poskytuje poškodeným. ESD sa takisto zaoberal tým, ako je potrebné vykladať znenie uvedených smerníc a na ich základe prijatých vnútroštátnych predpisov, pokiaľ ide o pojem „škody na zdraví“.

6. Poukázali tiež na právny názor obsiahnutý v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 a na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR ako aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Mcdo/1/2016 z 31.7.2017 a rozhodnutie Ústavného súdu sp. zn. I ÚS/474/2016-17 zo dňa 17.8.2016.

7. Žalobcovia uviedli, že za primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch považujú pre žalobcu v rade 1/ sumu 50.000 € a pre žalobcu v rade 2/ sumu 30.000 €. V súvislosti s uplatnenou výškou náhrady nemajetkovej ujmy poukázali jednak na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá ujma je nenapraviteľná a bude sprevádzať pozostalých žalobcov v 1/ a 2/ rade po celý zvyšok ich života, na skutočnosť, že žalobca v rade 1/ prišiel o svoju matku, a teda svoju najbližšiu osobu v útľom veku 4 rokov a všetka starostlivosť o maloletého žalobcu v rade 1/ ostala výlučne na žalobcovi v rade 2/, ako aj na samotné okolnosti prípadu a to najmä hrubé porušenie viacerých dôležitých povinností žalovaným v rade 1/ , ktoré viedli k tragickej dopravnej nehode a zapríčinili stratu najbližšej osoby pre pozostalých žalobcov v 1/ a 2/ rade.

8. K žalobe žalobcovia pripojili rodný list žalobcu v rade 1/ a potvrdenie obce Horná Štubňa o zdieľaní spoločnej domácnosti žalobcov s neb. R. K.F., navrhli pripojiť spis Okresného súdu Martin sp. zn. 3T/101/2017, navrhli vypočuť žalobcu v rade 2/, svedkov manželov E. C. C. F. C. E. C. F. Y.. V priebehu konania navrhli aj vypočuť svedkyne B. C. Y. Y.É..

9. Žalovaný v rade 2/ sa k žalobe vyjadril prvýkrát podaním datovaným 14.2.2019, ktorým navrhol žalobu zamietnuť. V tomto podaní žalovaný v rade 2/ uviedol, že žalovaný v rade 1/ uzatvoril so žalovaným v rade 2/ zmluvu č. 9259440591 o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zn. Renault Thalia, ev. číslo V.-XXXAM. Dňa 23. januára 2017 žalovaný v rade 1/ pri prevádzke vozidla spôsobil dopravnú nehodu, na následky ktorej poškodená R. K., X. G. XX. S. XXXX, X. L. P. Š. XXX, XXX XX P. Š., utrpela viaceré zranenia, následkom ktorých zomrela. Dňa 6. marca 2018 žalobcovia zaslali žalovanému v rade 2/ žiadosť o nemajetkovú ujmu, ktorou sa domáhali vyplatenia nemajetkovej ujmy titulom úmrtia blízkej osoby v prospech žalobcu v rade 1/ sumu vo výške 20.000 € a v prospech žalobcu v rade 2/ vo výške 15.000 €, spolu v celkovej výške 35.000 €.

10. Dňa 22. marca 2018 žalovaný v rade 2/ odpovedal na predžalobnú výzvu prostredníctvom oznámenia, ktorým nepriznal žalobcom požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 35.000 €. Neposkytnutie nároku odôvodnil žalovaný v rade 2/ skutočnosťou, že na požadovaný nárok sa poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa súčasne platného Zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "zákon o PZP") nevzťahuje. Žalovaný v rade 2/ považuje nárok požadovaný žalobcami za nedôvodný najmä z nasledovných dôvodov, že žalovaný v rade 2/ nie je pasívne vecne legitimovaný v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy a žalobcovia nie sú aktívne vecne legitimovaní. Žalobcovia svoj nárok voči žalovanému v rade 2/ opierajú o ustanovenia Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len "Občiansky zákonník") a zákona o PZP. Žalovaný v rade 2/ má za to, že nárok žalobcov voči žalovanému v rade 2/ nemá právny základ. Občiansky zákonník dôsledne rozlišuje medzi pojmom škoda a nemajetková ujma, pretože kým jedno je považované za ujmu materiálnu (vrátane škody spôsobenej na zdraví, ktorá je poisťovňou v režime povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nahrádzaná), druhé predstavuje ujmu výlučne v osobnostnej sfére poškodených, preto tieto pojmy nemožno zamieňať. Žalovaný v rade 2/ má za to, že ujma na zdraví je v zmysle slovenského právneho poriadku kompenzovaná poškodeným prostredníctvom § 444 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého "pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia." Žalovaný v rade 2/ má za to, že náhradu škody nie je možné stotožňovať s náhradou nemajetkovej ujmy. Tento názor potvrdzuje aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 168/2009 zo dňa 20. apríla 2011, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky judikoval, že "Odvolací súd preto nesprávne vyložil ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ [Zákona o PZP], keď ustálil, že do pojmu „nákladov pri usmrtení“ možno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy. Výsledkom tejto mylnej interpretácie právnej normy je nesprávny záver, podľa ktorého povinnosť žalovanej 1/ na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, sa vzťahuje tiež na nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z ustanovenia § 13 ods. 2 [Občianskeho zákonníka]." Ustanovenia Zákona o PZP tak nie je možné uplatniť pre posúdenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle §

13 Občianskeho zákonníka, a teda nie je možné žiadať, aby náhrada nemajetkovej ujmy bola uhradená z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenom rozsudku zároveň poukázal aj na zásadné rozdiely medzi náhradou škody a náhradou nemajetkovej ujmy a v závere uviedol, že "podľa súčasnej platnej právnej úpravy možno teda nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. OZ." Výklad poskytnutý Najvyšším súdom SR, ktorý bol vyslovený v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 168/2009, nebol prelomený ani neskôr vydaným rozhodnutím Súdneho dvora Európskej Únie zo dňa 24. októbra 2013 vo veci C-22/12 P. ("ďalej len "rozhodnutie SD EÚ"). Práve naopak, Najvyšší súd SR sa stotožňuje s tým, že rozhodnutie SD EÚ rieši po právnej stránke odlišnú situáciu, t.j. takú, kde vnútroštátne právo členského štátu chápe pojem "škoda" široko a zahŕňa v ňom aj náhradu za nemajetkovú ujmu.

12. Vyššie citovaný rozsudok Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 3Cdo/301/2012) sa vysporiadal aj s právnym názorom v Rozhodnutí SD EÚ: "Dovolačí súd nezhľadával dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a) Zákona č. 381/2001 Z. z. ani po rozhodnutí SD rozsudkom C-22/12 vo veci F. P. proti K. J. C. L. P.. Právna veta tohto rozsudku jednoznačne konštatuje, že "smernice ...sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné vo veci samej." SD v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode alebo nie. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej iudikatury aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia ...v uvedenom rozsudku nebolo konštatované, že by toto ustanovenie bolo v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel. Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia." Vzhľadom na chýbajúcu vnútroštátnu právnu úpravu má žalovaný v rade 2/ za to, že nárok žalobcov nie je dôvodný. Žalovaný v rade 2/ poukazuje na skutočnosť, že plnenie nároku žalobcom zo strany žalovaného v rade 2/ by predstavovalo plnenie bez právneho dôvodu, takže v zmysle ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka by došlo k bezdôvodnému obohateniu žalobcov. V prípade, že by Okresný súd Martin dospel k záveru, že žaloba voči žalovanému v rade 2/ nemá byť zamietnutá (s čím žalovaný v rade 2/ rozhodne nesúhlasí a trvá na svojich argumentoch vyššie).

13. Ďalej žalovaný v rade 2/ namietal oprávnenie maloletého žalobcu v rade 1/ zastúpeného žalobcom v rade 2/ na základe uznesenia Okresného súdu Martin sp. zn. 23P/21/2017 zo dňa 8.2.2017 o zverení do náhradnej osobnej starostlivosti konať pred súdom prostredníctvom takto ustanoveného zástupcu. Žalovaný v rade 2/ uviedol, že rozhodovanie o podstatných vreciach, akým je podanie žaloby na súd, nie je bez iného zverené do právomoci osoby, ktorá vykonáva náhradnú osobnú starostlivosť o maloletého. Žalovaný v rade 2/ namietal aj aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu v rade 2/ s uvedením, že žalobcovia odvodzujú svoj nárok od § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia majú za to, že smrť poškodenej je závažným zásahom do práva na ochranu osobnosti odôvodňujúcim priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Poškodenou v tomto prípade podľa Zákona o PZP je najmä nebohá R. K., ktorej bola škodovou udalosťou spôsobená smrť. Ak by aj súd došiel v tomto prípade k záveru, že je tu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z PZP a žalovaný v rade 2/ je pasívne legitimovaný (s čím žalovaný v rade 2/ nesúhlasí a trvá na svojich argumentoch), žalovaný v rade 2/ má za to, že uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 15 Občianskeho zákonníka je daný len manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom, nie druhovi poškodenej. Žalovaný v rade 2/ si dovoľuje uviesť, že napriek skutočnosti, že dopravnú nehodu zavinila tretia osoba, vznik a rozsah škodovej udalosti, úmrtie poškodenej bolo vo výlučnom zavinení poškodenej. Žalovaný v rade 2/ už pri likvidácii predmetnej škodovej udalosti pristúpil ku kráteniu plnenia vo výške 70 % z dôvodu porušenia povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 8 ods. 1 Zákona č. 8/2009 o cestnej premávke v znení neskorších predpisov (ďalej len "Zákon o premávke"). V zmysle predmetného ustanovenia: "Osoba sediaci na sedadle povinne vybavenom bezpečnostným pásom, alebo iným zadržiacim zariadením, je povinná toto zariadenie použiť". Porušenie povinnosti "pripútať sa" vyplýva zo znaleckého posudku č. 8/2017, ktorý vypracoval H. C. P., J. C. H., O. Š., J. vo veci súdnej pitvy poškodenej zo dňa 1. marca 2017, kde v závere v bode VI. je uvedené, že v dôsledku

toho, že R. K. nebola vo vozidle pripútaná bezpečnostným pásom došlo k nekoordinovanému pohybu vedúcemu k zraneniam, ktoré viedli k okamžitej smrti aleboj poškodenej. V uvedenom znaleckom posudku sa na str. 12 a str. 13 uvádza: "Na základe analýzy charakteru a lokalizácie zranení zistených pri vonkajšej obhliadke a pitve tela neb. R. K., ako aj po prihliadnutí k vyšetrovaným okolnostiam a typu predmetnej dopravnej nehody možno teda záverom ustáliť, že na telo poškodenej v momente kolízie a následného opakovaného prevrátenia sa osobného motorového vozidla zn. Škoda Octavia, na mieste a v čase predmetnej dopravnej nehody pôsobilo mechanické násilie v zmysle momentovej decelerácie tela menovanej, ktorá sa v osobnom motorovom vozidle zn. Škoda Octavia nachádzala ako spolujazdkyňa sediaci na pravom zadnom sedadle, ktorá nebola pripútaná bezpečnostným pásom. O uvedenej skutočnosti svedčí najmä absencia akýchkoľvek kontaktných poranení od bezpečnostného pásu, ktoré by v prípade pripútania poškodenej R. K. jednoznačne vznikli." Zo znaleckého posudku vyplýva, že jediným poranením, ktoré poškodená utrpela, a ktoré viedlo k smrti poškodenej, bolo rozsiahle poškodenie hlavy, ktoré bolo spôsobené tak, že poškodená v dôsledku neprípútania po náraze vypadla z vozidla, v ktorom sa viedla a toto vozidlo ju následne privalilo. Znalci zhodne konštatujú, že v prípade, "keby bola počas jazdy pripútaná, je vysoko pravdepodobné, že by počas zraňujúceho deja utrpela poranenia menšieho rozsahu". Na tomto mieste treba poukázať, že porušenie tejto dôležitej povinnosti poškodenej sa významne podieľalo na spôsobených poraneniach, ktoré spôsobili smrť u poškodenej. V prípade, že by poškodená si splnila túto povinnosť, je pravdepodobné, že by zranenia korešpondovali s ľahkými zraneniami, ktoré utrpeli ostatní pripútaní členovia posádky vozidla zn. Škoda Octavia, pri ktorých doba liečenia nepresahovala ani 10 dní.

14. K výške nemajetkovej ujmy v žalovaný v rade 2/ namietal, že nespochybňuje, že úmrtie poškodenej je nenapraviteľným zásahom do osobných pomerov žalobcov. Avšak náhrada nemajetkovej ujmy (žalovaný v rade 2/ je presvedčený, že nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy nie je voči nej daný vôbec), má predstavovať symbolickú satisfakciu, ktorú poskytuje škodca tohto zásahu, a preto je v zmysle § 450 Občianskeho zákonníka potrebné vychádzať z majetkových pomerov škodcu. Žalovaný v rade 2/ dal do pozornosti súdu rozhodnutia, v ktorých súdy priznali náhradu nemajetkovej ujmy za úmrtie blízkej rodine (nie druhovi), pričom nikdy nebola na náhradu zaviazaná poisťovňa:

- Krajský súd Banská Bystrica sp. zn.: 13 Co/954/2014 - 6.500 € každému z rodičov usmrteného syna, ktorý žil v spoločnej domácnosti s rodičmi, v dôsledku dopravnej nehody (návrhom žiadali 100.000 €);
- Krajský súd v Prešove sp. zn.: 14Co/102/2014 - 4.150 € každému zo synov, ktorí žili v spoločnej domácnosti s poškodeným (rodičom);
- Krajský súd Trenčín sp. zn. 4Co/7/2016 - 4.000 € manželke a 2.000 € synovi;
- Krajský súd Žilina sp. zn. 8Co/194/2016 - 3.000 € (žalovaný v rade 1/) a 5.000 € (žalovaný v rade 2/) matke.

15. Žalovaný v rade 2/ s poukazom na uvedené súdne rozhodnutia považuje uplatňovanú sumu vo výške 80.000 € za neprimerane vysokú a neodôvodnenú. Je nevyhnutné zároveň poukázať na skutočnosť, že mimosúdne uplatneným návrhom zo dňa 6. marca 2018 sa žalobcovia domáhali vyplatenia nemajetkovej ujmy titulom úmrtia blízkej osoby v prospech žalobcu v rade 1/ vo výške 20.000 € a v prospech žalobcu v rade 2/ vo výške 15.000 €, spolu v celkovej výške 35.000 €. Žalobca v rade 2/ nepredpokladá, že od zaslania predžalobnej výzvy do podania žaloby došlo k tak závažným a výrazným zmenám skutkových okolností, že požadovaná suma sa viac ako zdvojnásobila, pričom žalobcovia takúto zmenu okolností nijakým spôsobom neodôvodnili. Žalovaný v rade 2/ má za to, že na súde by nemal byť poskytnutý priestor pre vypočítavé konanie zo strany či už žalobcov, alebo žalovaných a ich právnych zástupcov. Zároveň žalovaný v rade 2/ v súvislosti s výškou požadovaného odškodnenia považuje za dôležité poukázať na režim odškodňovania podľa Zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "Zákon o obetiach"). Zákon o obetiach v prípade spôsobenia smrti trestným činom oprávňuje za splnenia zákonných podmienok obeť úmyselných násilných trestných činov žiadať štát o vyplatenie odškodnenia. V zmysle § 12 ods. 2 Zákona o obetiach sa odškodnenie poskytuje vo výške päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, pričom ak je obeť násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom. S ohľadom na uvedené by výška takejto náhrady bola maximálne v sume 21.750,- (50 x 435 € - minimálna mzda 2017 - deň spáchania trestného činu). Navyše škodová udalosť bola spôsobená neúmyselným násilným trestným činom, čo výrazne znižuje závažnosť jeho spáchania (minimálne 50 %, t.j. nie viac ako 10.875 €). V zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

16. Žalovaný v rade 2/ ďalej poukazuje na porušenie povinnosti poškodenou použiť bezpečnostný pás, čo výrazne prispelo k nepriaznivým následkom škodovej udalosti u poškodenej, čo by malo byť predmetom úvahy súdu na pomerné zníženie výšky nemajetkovej ujmy.

17. V zmysle § 441 Občianskeho zákonníka ak bola škoda spôsobená zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

18. V zmysle § 13 Zákona o PZP ak má poistený proti poškodenému, alebo inej osobe právo na vrátenie vyplatennej sumy, na jej zníženie, alebo na zastavenie jej výplaty, prechádza toto právo na poisťovateľa, ak za poisteného túto sumu zaplatil alebo ju za neho vypláca.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené ustanovenia a predošlé krátenie poskytnutého poistného o 70 % z dôvodu nesplnenia povinnosti poškodenou, ktorá mala podstatný vplyv na škodovú udalosť (za predpokladu, že by na to majetkové pomery žalovaného v rade 1/ postačovali) žiadal žalovaný v rade 2/ súd, aby v prípade určenia výšky primeranej nemajetkovej ujmy táto bola krátená o predmetné percento stanovenej spoluviny poškodenej.

20. Na základe týchto skutočností mal žalovaný v rade 2/ za to, že žalobcovia si uplatnili neprimerane vysoký nárok, ktorá nebol z ich strany nijako bližšie odôvodnený. Pre prípad, že by súd ich nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uznal, mal by súd vziať do úvahy všetky argumenty žalovaného v rade 2/, na základe ktorých možno určiť primeranú výšku nemajetkovej ujmy maximálne v rozsahu 3.262 €, čo predstavuje 70 % zo sumy 10.875 € podľa Zákona o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 274/2017 Z.z..

21. K vyjadreniu žalovaný v rade 2/ pripojil jednak citované rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, jednak časť korešpondencie, ktorú viedol so žalobcami a fotokópiu znaleckého posudku č. 8/2017, ktorý podali súdni znalci z odboru zdravotníctvo - odvetvie súdne lekárstvo H.. C. P., J.. C. H.. O. Š., J.. z pitvy neb. R. K.. Tiež pripojil kópiu znaleckého posudku A.. H. O., znalca z odboru doprava č. 3/2017, ktorý tento znalec podával v súvislosti s dopravnou nehodou uvedenou v žalobe a fotokópiu znaleckého posudku, ktorý podal H.. C. P., J.. č. 95/2017 za účelom objektívneho posúdenia mechanizmu vzniku poranenia a zdravotného stavu poškodených V. E., Z. F., K. F. C. E. P..

22. Žalovaný v rade 1/ sa k žalobe vyjadril podaním zo dňa 20.2.2019, na súd došlým 22.2.2019.

23. Žalovaný v rade 1/ sa k žalobe vyjadril prvýkrát podaním z 20.2.2019, v ktorom žalobu namietal. Predovšetkým konštatoval, že žalobcovia ho pred podaním žaloby nevyzvali na úhradu nemajetkovej ujmy, dozvedel sa o ich nároku až z podanej žaloby. Žalobcovi v rade 1/ je súčasne veľmi ľúto, že pri dopravnej nehode došlo k úmrtiu neb. R. K.Č.. Žalovaný v rade 1/ prejavil názor, že nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy by mal byť hrazený z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a v tejto súvislosti poukázal na rozhodovaciu prax súdov a na uznesenie Ústavného súdu SR III.ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016. Z obsahu tohto uznesenia čiastočne citoval. Vo vzťahu k žalobcovi v rade 2/ E. F. nesúhlasil s uplatnením nárokov na úhradu nemajetkovej ujmy, pretože žalovaný v rade 2/ svoj blízky vzťah s nebohú nepreukázal. Potvrdenie o spoločnom trvalom pobyte ešte nezakladá blízky vzťah medzi nebohú a utrpenie veľkej citovej ujmy na strane žalobcu v rade 2/. Podľa jeho názoru medzi nebohú a žalobcom v rade 2/ nebol až taký vrúcny vzťah, ako to deklaruje žalobca v rade 2/ v žalobe. Žalovaný v rade 1/, keďže žil v rovnakej obci ako nebohá, mal informáciu, že u nebohej a žalobcu v rade 2/ bola často polícia, ktorá riešila ich konflikty. Preto žalovaný v rade 1/ žiadal, aby súd vykonal dopyt na Obvodné oddelenie policajného zboru v Turčianskych Tepliciach ohľadne záznamov o výjazdoch a trestných oznámeniach nebohej na žalobcu v rade 2/ v období, keď žili v spoločnej domácnosti v obci Horná Štubňa. Rovnako žiadal vykonať dopyt na Okresný úrad Martin o prejednávanych priestupkoch. Navyiac poukázal na skutočnosť, že žalobca v rade 1/ nemá v rodnom liste uvedeného otca a to napriek tomu, že žalobca v rade 2/ a nebohá boli vo vzťahu od roku 2010. Aj keď žalovaný v rade 1/ uznával, že strata matky je nenahraditeľná pre dieťa, keďže žil v jednej obci, vie, že ohľadne starostlivosti o maloletého žalobcu v rade 1/ situáciu v rodine riešil aj orgán sociálno-právnej ochrany detí, teda Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Turčianske Teplice. Preto žiadal, aby súd vykonal dotaz aj na tento orgán. Uviedol tiež, že nesúhlasí s výškou nemajetkovej ujmy, ktorú stanovili žalobcovia, pretože aj keď sa hodnota ľudského života nedá vyčíslieť, výška náhrady je neprimeraná.

24. Podaním z 22.4.2019 sa potom žalovaný v rade 1/ vyjadril k vyjadreniu žalovaného v rade 2/ zo dňa 14.2.2019, kde zotrval na tvrdení, že nárok žalobcov náhradu nemajetkovej ujmy by mal byť hradený z povinného zmluvného poistenia a z jeho protiargumentácie v tomto smere sa nestotožnil. Tvrdil, že žalovaný v rade 2/ má pasívnu vecnú legitimitáciu v spore s ohľadom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/192/2004. Pokiaľ šlo o aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcu v rade 1/, sa stotožňoval a argumentáciou žalovaného v rade 2/ a uviedol, že osobnú starostlivosť o maloleté dieťa vykonáva osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti a to v rovnakom rozsahu, ako ju vykonávajú rodičia. Na druhej strane právo zastupovať maloleté dieťa, spravovať jeho majetok, môže iba v bežných veciach. Tvrdil, že žalobca v rade 2/ nebol oprávnený podávať žalobu v mene žalobcu v rade 1/ bez poverenia súdu. Rovnako sa stotožnil s argumentáciou žalovaného v rade 2/ ohľadne spoluviny alebo nej poškodenej a aj s argumentáciou ohľadne neprimeranosti požadovanej výšky nemajetkovej ujmy.

25. Žalobcovia v rade 1/ a 2/ sa potom vyjadrili podaním z 29.4.2019 k vyjadreniam žalovaného v rade 2/, aj k vyjadreniam žalovaného v rade 1/. Pokiaľ šlo o repliku žalobcov vo vzťahu k žalovanému v rade 1/ a jeho tvrdeniam, že žalobcovia nezdôvodnili výšku nemajetkovej ujmy a ohľadne konfliktného vzťahu žalobcu v rade 2/ k neb. R. K., uviedli, že uvedené tvrdenia kategoricky odmietajú. Vzťah E. F. a neb. R. K. bol veľmi dobrý, žili spolu od roku 2010 a vychovávali spolu spoločné dieťa - mal. C. K. a bývali s nimi i dcéry R. K.Č. z predchádzajúceho vzťahu: B. K. C. Y. K., ktoré sa najlepšie vedia vyjadriť k spolužitiu žalobcu v rade 2/ a neb. R. K.. Vzťah medzi partnermi bol veľmi dobrý, žalobca v rade 2/ je na invalidnom dôchodku, takže sa staral o domácnosť a deti a chodil na brigády. Nebohá R. K. pracovala v 3-smennej prevádzke v spoločnosti KIA. Nebohá bola tou osobou, ktorá držala rodinu pokope, bola silná osobnosť, ktorá rodinu viedla. Po jej smrti sa rodina prakticky rozpadla, staršia dcéra B. býva samostatne, Y. býva so svojou tetou a mal. C. K. R. E. F., takže deti sa rozdelili, nakoľko nebolo možné, aby rodina zostala pokope. Pre dcéry bola nebohá R. K. príkladom, vedela ich usmerniť.

26. Nebohá R. K. pomohla žalobcovi v rade 2/ zvládnuť i ťažkú traumu v jeho živote, kedy mu predchádzajúca partnerka zomrela v náručí na infarkt, s čím sa len veľmi ťažko vyrovnával. Keď pri dopravnej nehode zomrela i R. K., veľmi zle to znášal, všade ju videl, nemohol byť sám, vyhľadával spoločnosť ľudí, aby sa psychicky nezložil. Rovnako nie je pravdou, že by ÚPSVaR Turčianske Teplice riešilo neb. R. K. pre nedostatočnú starostlivosť o mal. C. K.. O dieťa bolo vždy dobre postarané.

27. So synom bola matka R. K. doma do troch rokov. Smrť matky maloleté dieťa veľmi zle znáša, veľakrát sa k E. F. pritúli a plače, že mu mama chýba. Keď v škôlke vidí, že pre deti prišli mamy, často mu je ľúto, pritúli sa a plače. Nevie pochopiť a vyrovnáť sa s tým, že iné deti majú mamu, ktorá ich pritúli a on nie. Berie to ako nespravodlivosť, ktorú si nevie vysvetliť. V konaní navrhli vypočuť žalobcu v rade 2/, B. K. C. Y. K..

28. Pokiaľ žalovaný v rade 1/ namietal výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy, tu poukázali na tú skutočnosť, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné určiť s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a okolností za ktorých k porušeniu práva došlo.

29. Nečakané úmrtie partnera a matky maloletého dieťaťa je závažným zásahom do osobnostných práv - práva na súkromie a rodinný život a následok tohto zásahu je nereparovateľný. Súčasťou súkromného života je nepochybne i rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi osobami a preto rešpektovanie súkromného teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať naplňovať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre naplňovanie a rozvíjanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti. (Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 16/04 zo 4.5.2005). Z tohto pohľadu ustanovenia Obč. zákonníka upravujú podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí s tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. 1. ÚS 2844/14 zo 22.12.2015).

30. S ohľadom na uvedené je ťažké vyčíslieť výšku takto vzniknutej nemajetkovej ujmy a tu poukázali taktiež na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 15.3.2017 sp. zn. 5Co/133/2016, v ktorom žalobkyniam bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každej 30.000 €, pričom pri dopravnej nehode

došlo k úmrtiu ich rodičov, takže išlo rovnaký vzťah ako žalobca v rade 1/ a nebohá R. K.. Vzhľadom na uvedené zotrvali na podanej žalobe v celom rozsahu.

31. Žalobcovia v replike voči vyjadreniu žalovaného v rade 2/ uviedli, že z argumentácie žalovaného v rade 2/ je ale zrejmé, že žalovaný v rade 2/ nespochybňuje právo malol. C. K. ako syna zomrelej R. K. podať žalobu, ale spochybňuje zastúpenie malol. dieťaťa, nakoľko podľa uznesenia Okresného súdu Martin zo dňa 8.2.2017 sp. zn. 23P/21/2017 má E. F. právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok len v bežných veciach. To je síce pravdou, ale Okresný súd Martin uznesením zo dňa 19.3.2018 sp. zn. 23P/21/2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 27.3.2018, ustanovil E. F., X.. XX.X.XXXX porúčkou malol. C. K., X.. XX.XX.XXXX, ktorý sa bude osobne starať o maloleté dieťa, zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok. Z uvedenej skutočnosti vyplýva, že malol. C. K. je v konaní riadne zastúpený a E.Á. F. je oprávnený podať žalobu za maloleté dieťa. Okrem toho E. F. dňa 12.4.2019 podal i návrh na určenie otcovstva k maloletému dieťaťu na Okresný súd Martin.

32. Ak žalovaný v rade 2/ namietal aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcu v rade 2/, nakoľko tento nebol manželom obete dopravnej nehody, bol len jej druhom a uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 15 Obč. zákonníka je daný len manželovi a deťom a ak ich niet, tak rodičom. Podľa úvahy žalovaného v rade 2/ je poškodenou nebohá R. K. a jej nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch po jej smrti je originálnym právom manžela, detí a ak ich niet, tak rodičov v súlade s § 15 Obč. zákonníka.

33. S takouto argumentáciou nesúhlasili, nakoľko poškodenými sú v tomto prípade žalobcovia v rade 1/, 2/, nakoľko smrťou R. K. bolo zasiahnuté do práv na ochranu osobnosti žalobcov v rade 1/, 2/ a ako uviedli, v žalobe ujma, ktorá im bola spôsobená, je nenapraviteľná, neodstrániteľná a trvalá. Teda títo majú právo si uplatňovať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 1, 2. Obč. zákonníka, nakoľko smrťou R. K. bolo zasiahnuté do ich osobnostnej sféry a navždy stratili možnosť rozvíjať rodinné väzby s blízkou osobou.

34. K spoluvine poškodenej uviedli, že je pravdou, že obeť dopravnej nehody R. K. podľa výsledkov znaleckého posudku H.. C. P. J.. C. H.. O. Š., J.. č. 8/2017 nebola počas jazdy pripútaná bezpečnostným pásom a znalci konštatujú, že ak by bola pripútaná, pravdepodobne by utrpela poranenia menšieho charakteru. K uvedenému uviedli, že sa jedná len o vyslovenie pravdepodobnosti a zároveň znalci nevyhlásili tú skutočnosť, že i pri týchto zraneniach menšieho rozsahu by došlo k úmrtiu osoby. Konštatovanie žalovaného v rade 2/, že nebohá R. K. by v tomto prípade utrpela len zranenia vyžadujúce PN menej ako 10 dní, sú iba špekuláciou žalovaného v rade 2/. To, že takéto zranenia utrpeli ostatní účastníci nehody, ešte automaticky neznamená, že ak by bola nebohá R. K. pripútaná, mala by rovnaké zranenia, nakoľko je potrebné vziať do úvahy, že sedela v inej časti vozidla.

35. K výške nemajetkovej ujmy uviedli, že nečakané úmrtie partnerky žalobcu v rade 2/ a matky malol. dieťaťa - žalobcu v rade 1/, je závažným zásahom do osobnostných práv - práva na súkromie a rodinný život a následok tohto zásahu je nereparovateľný. Súčasťou súkromného života je nepochybne i rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi osobami a preto rešpektovanie súkromného teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre napĺňanie a rozvíjanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 16/04 zo 4.5.2005). Z tohto pohľadu ustanovenia Obč. zákonníka upravujú podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí s tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 2844/14 zo 22.12.2015).

36. S ohľadom na uvedené je ťažké vyčíslieť výšku takto vzniknutej nemajetkovej ujmy a tu poukázali napr. na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 15.3.2017 sp. zn. 5Co/133/2016, v ktorom žalobkyniam bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každej 30.000 €, pričom pri dopravnej nehode došlo k úmrtiu ich rodičov, takže išlo rovnaký vzťah ako žalobca v rade 1/ a nebohá R. K.. Žalobcovia v rade 1/ a 2/ potom zotrvali na žalobe aj vo vzťahu k žalovanému v rade 2/.

37. Na dôkaz svojich tvrdení pripojili uznesenie Okresného súdu Martin sp. zn. 23P/21/2017 zo dňa 19.3.2018, návrh na určenie otcovstva k maloletému dieťaťu zo dňa 12.4.2019, navrhli vypočúť žalobcu v rade 2/, svedkyne B. K. C. Y. K. s tým, že ich účasť ne pojednávani zabezpečia.

38. Žalovaný v rade 2/ vo svojej duplike z 18.6.2019 v podstate zotrval na svojej predchádzajúcej argumentácii a uviedol, že na konštatovaní ohľadne nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaný v rade 2/ zotráva. Pokiaľ šlo o aktívnu legitímáciu žalobcu v rade 1/, uviedol, že v zmysle § 58 ods. 1 Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov platí, že: "Pri výkone správy majetku maloletého dieťaťa poručníkom sa použije osobitný predpis." Zákon o rodine v tejto súvislosti v poznámke pod čiarou odkazuje na § 28 Zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého "ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu".

39. Podanie v zásade akejkolvek žaloby na súd predstavuje pre žalobcu vždy určité majetkové riziko, ktoré nie je bežnou majetkovou záležitosťou. Podanie žaloby na plnenie má dosah do majetkovej sféry maloletého (okrem vzniknutých práv a povinností, o ktorých je rozhodované v konaní napr. (v prípade neúspechu) povinnosť hradiť trovy konania).

40. Tento záver bol konštatovaný napr. tiež Krajským súdom v Trenčíne, ktorý v tejto súvislosti v uznesení zo dňa 5. marca 2014 sp. zn.: 17Co/962/2013 uviedol, že "v právnej teórii a súdnej praxi sa za nie bežné majetkové záležitosti, ktoré vyžadujú schválenie súdu, považuje napríklad uzavretie dedičskej dohody, odmietnutie dedičstva, dovolanie sa neplatnosti závetu a nadobudnutie, alebo prevod nehnuteľností. Za vec, ktorá si vyžaduje k platnosti právneho úkonu schválenie súdu, sa podľa názoru odvolacieho súdu považuje aj podanie akejkolvek žaloby za maloletého na súd, z dôvodu, že podanie takejto žaloby môže mať ďalekosiahle dosahy do majetkovej sféry maloletého, napríklad v prípade neúspechu môže viesť ku vzniku povinnosti platiť trovy konania. Z právnej praxe vyplýva, že je zásadou, že podanie žaloby maloletým si preto vyžaduje schválenie súdom".

41. Obdobne sa tiež vyslovil Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku zo dňa 20. septembra 2012 sp. zn.: 33Cdo/2289/2011: "Možno prisvedčiť odvolaciemu súdu, že podanie žaloby predstavuje pre [maloletého žalobcu] majetkové riziko, ktoré nie je bežnou majetkovou záležitosťou, a preto je k podaniu žaloby treba schválenie súdu, hoci zákonní zástupcovia maloletého žalobcu jednali vo vzájomnej zhode".

42. Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že žalobca v rade 1/ nebol oprávnený podať prostredníctvom svojho poručníka (žalobcu v rade 2/) žalobu bez schválenia súdu. Žalovaný v rade 2/ preto tunajší súd žiada, aby vyzval zástupcu žalobcu v rade 1/ na predloženie rozhodnutia o schválení podanej žaloby.

43. Žalovaný v rade 2/ žiadal, že ak žalobca v rade 1/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu takéto rozhodnutie príslušného súdu nepredloží v súdom určenej lehote, žiada žalovaný, aby súd konanie o nároku žalobcu v rade 1/ zastavil.

44. K vzniku nemajetkovej ujmy u žalobcov žalovaný v rade 2/ uviedol, že žalobcovia však v žalobe a ani v replike nepreukázali, že by im vznikla nemajetková ujma, resp. žalobcovia nepreukázali existenciu takých vzájomných vzťahov s poškodenou, že by im jej smrťou vznikla nemajetková ujma.

45. V zmysle rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušenie práva na život môže viesť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život, čím môže dôjsť k vzniku nemajetkovej ujmy u pozostalých osôb, ktoré so zomrelou osobou majú blízky rodinný vzťah. Najvyšší súd Slovenskej republiky tak hovorí, že k nemajetkovej ujme môže, ale nemusí dôjsť. Vznik nemajetkovej ujmy je preto potrebné preukázať. Žalobcovia však tak dostatočným spôsobom neurobili.

46. Sami žalobcovia uznávajú skutočnosť, že poškodená nebola v čase vzniku škodovej udalosti pripútaná bezpečnostným pásom, v dôsledku čoho vypadla z vozidla, ktoré ju následne privälilo, čím došlo k poškodeniu hlavy nezlučiteľného so životom. Podľa ich názoru však nie je vylúčené, že poškodená by nezomrela v prípade, že by bola pripútaná bezpečnostným pásom. Žalovaný v rade 2/ uviedol, že ide o čistú špekuláciu, ktorá nie je preukázaná žiadnym dôkazom.

47. Žalovaný v rade 2/ trvá na tom, že primárnou príčinou smrti poškodenej bola skutočnosť, že nebola pripútaná bezpečnostným pásom. Zo záverov, ktoré uviedli v tejto súvislosti znalci, vyplýva, že ak by poškodená bola pripútaná, tak je vysoko pravdepodobné, že jej zranenia by neboli smrteľného charakteru. Žalovaný v rade 2/ má preto za to, že zo znaleckého posudku dostatočne jasne vyplýva skutočnosť, že primárnou príčinou smrti poškodenej bola skutočnosť, že nebola pripútaná bezpečnostným pásom. Žalobcovia v tejto súvislosti nepreukázali opak.

48. Rovnako zotrval na tvrdení, že požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká. V tejto duplike žalovaný v rade 2/ pre prípad, že by súd nemal dostatočne preukázanú spoluvinu nebohej, mohol by vypočúť znalcov H.. C. P., J.. C. H.. O. Š., J...

49. Žalovaný v rade 1/ potom na repliku žalobcov reagoval podaním z 18.6.2019. Žalovaný v rade 1/ vo svojej duplike poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci P. č. C-22/12, z ktorého podľa jeho názoru vyplýva, že pod pojmom „ujma na zdraví“ sa má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva zo zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor tak dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia hradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva a preto povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. K aktívnej vecnej legitímácii žalobcu v rade 2/ opätovne zdôraznil, že vzhľadom na skutočnosť, že žalobca v rade 2/ je druhom nebohej a nie jej manželom, mal za to, že nemá aktívnu vecnú legitímáciu. Konštatoval to v spojení s ust. § 15 Obč. zákonníka. Tvrdil, že žalobca v rade 2/ nie je nositeľom hmotno-právneho vzťahu v zmysle § 13 Obč. zákonníka. Opätovne poukázal na spoluvinu nebohej poškodenej, ktorá fatálne zranenia, ktoré jej spôsobili smrť, utrpela v dôsledku skutočnosti, že nebola pripútaná bezpečnostným pásom počas dopravnej nehody. Rovnako poukázal na neprimeranosť požadovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedol, že istú satisfakčnú funkciu vo vzťahu k žalobcom plní skutočnosť, že žalovaný v rade 1/ bol odsúdený aj v rámci trestného konania. Dopravnú nehodu však nespôsobil pod vplyvom alkoholu, omamných, či psychotropných látok a túto skutočnosť by mal súd zobrať podľa jeho názoru do úvahy.

50. Súd v rámci dokazovania vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu v rade 2/ a svedkov C. F., F. Y., E. Y. C. E. F., oboznámil sa s podstatným obsahom spisu Okresného súdu Martin sp. zn. 3T/101/2017 a s listinami, ktoré boli stranami sporu pripojené do súdneho spisu. Pokiaľ šlo o navrhovaný výsluch svedkýň B. C. Y. K., starších dcér nebohej R. K. a nevlastných sestier žalobcu v rade 1/, ich prítomnosť na pojednávaní jednak nedokázala zabezpečiť strana žalujúca a ich výsluch sa nepodarilo súdu zabezpečiť ani prostredníctvom dožiadaného súdu, nakoľko podľa oznámenia dožiadaného Okresného súdu Trnava sa tieto svedkyne nepodarilo na výsluch predvolať, pretože sa nezdržiavajú v mieste, ktoré ako miesto pobytu týchto svedkýň označila žalujúca strana. Navyiac súd z výsluchov svedkov, ktorých sa podarilo vypočúť a z výsluchu žalobcu v rade 2/, mal podľa vlastného presvedčenia dostatočné informácie o kvalite vzťahu medzi nebohú R. K. a žalobcom v rade 2/.

51. Vykonaným dokazovaním súd zistil tento skutkový stav veci:

52. Medzi stranami sporu bolo nesporné a preukazoval to aj rodný list žalobcu v rade 1/, že žalobca v rade 1/, nar. XX.XX.XXXX, je synom nebohej R. K., K.. Z., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela XX.X.XXXX. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalobca v rade 2/ v čase smrti nebohej R. K. bol jej druhom a spolu žili v spoločnej domácnosti aj so žalobcom v rade 1/. Aj keď žalobca v rade 2/ tvrdil, že je biologickým otcom žalobcu v rade 1/, ku dňu vyhlásenia rozsudku súdu otcovstvo žalobcu v rade 1/ voči žalobcovi v rade 1/ nebolo preukázané. Po smrti nebohej R. K. bol maloletý žalobca v rade 1/ v konaní zastúpený žalobcom v rade 2/ na základe uznesenia Okresného súdu Martin sp. zn. 23P/21/2017 zo dňa 8.2.2017 neodkladným opatrením dočasne zverený do náhradnej osobnej starostlivosti žalobcu v rade 2/, ktorý bol oprávnený a povinný vykonávať vo vzťahu k žalobcovi v rade 1/ osobnú starostlivosť v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia s tým, že právo zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok mal iba v bežných veciach. Uznesením Okresného súdu 23P/21/2017 zo dňa 19.3.2018 bolo konanie o náhradnej osobnej starostlivosti voči žalobcovi v rade 1/ zastavené s odôvodnením, že dňa 19.3.2018 bol maloletému dieťaťu ustanovený porúčnik. Uznesením Okresného súdu Martin sp. zn. 23P/21/2017 zo dňa 19.3.2018 Okresný súd Martin vo veci starostlivosti o maloletého žalobcu C. K.

ustanovil žalobcu v rade 2/ za poručníka maloletého žalobcu v rade 1/ s tým, že sa o maloletého žalobcu v rade 1/ sa bude osobne starať, zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok. Žalobca v rade 2/ bol zaviazaný k povinnosti predkladať súdu správy o maloletom dieťaťi a o nakladaní s majetkom maloletého vždy k 30.6. a 30.12 každého kalendárneho roka.

53. Na základe podnetu súdu vo veci 10C/6/2019 bolo uznesením Okresného súdu Martin sp. zn. 19P/208/2020 zo dňa 26.10.2020 začaté konanie o schválení právneho úkonu za maloletého C. K.. Rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 19P/208/2020 zo dňa 7.5.2021, ktorý nadobudol právoplatnosť 10.6.2021, Okresný súd Martin schválil právny úkon žalobcu v rade 1/ a to žalobu, ktorú v mene žalobcu v rade 1/ podal jeho poručník - E. F. ako jeho zákonný zástupca na Okresnom súde Martin dňa 22.1.2019 vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 10C/6/2019. Okresný súd Martin tak rozhodol z dôvodu, že podanie žaloby maloletým žalobcom v rade 1/ prostredníctvom jeho zákonného zástupcu poručníka je v jeho záujme.

54. Je zrejmé, že žalobca v rade 1/ v čase podania žaloby bol pri jej podávaní zastúpený svojím zákonným zástupcom - poručníkom, avšak v čase podania žaloby procesný úkon podania žaloby maloletým žalobcom v rade 1/ nebol schválený súdom. K tomuto došlo až v priebehu konania.

55. V zmysle ustanovenia § 58 ods. 3 Zákona o rodine (Zákon č. 36/2005 Z.z.) poručník je povinný vykonávať svoju funkciu riadne a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Za jej riadny výkon zodpovedá súdu. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdom.

56. Je nesporné, že poručník je v zmysle § 56 a nasl. Zákona o rodine zákonným zástupcom dieťaťa, ktorého rodičia zomreli, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo im bol pozastavený výkon ich rodičovských práv a povinností, alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Skutočnosť, že žaloba bola maloletým žalobcom v rade 1/ podaná prostredníctvom jeho poručníka - žalobcu v rade 2/ v mene maloletého žalobcu v rade 1/, pričom tento procesný úkon v čase podania žaloby nebol ešte schválený súdom, súd považoval za odstrániteľnú vadu žaloby, ktorá v priebehu konania predtým, než súd pristúpil na pojednávaní k prejednaniu veci samej, bola odstránená práve vyššie uvádzaným rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 19P/208/2020. Tým tento nedostatok žaloby bol podľa presvedčenia súdu spätne zhojený. Z judikatúry, ktorá sa venuje právnym úkonom maloletej osoby, vyplýva, že zákonný zástupca nemôže vykonávať za maloletého úkony, ktoré nie sú bežnou vecou, bežným nakladaním s majetkom maloletej osoby, resp. mohli byť maloletemu spôsobiť väčšiu majetkovú ujmu a schválenie takéhoto úkonu maloletého je podmienkou platnosti takéhoto úkonu. Takýto záver možno aplikovať aj na procesnoprávny úkon, teda podanie žaloby v občianskom súdnom konaní, ktoré uskutočnil maloletý prostredníctvom svojho poručníka. Avšak aj takýto právne nie ešte perfektný procesný úkon podľa presvedčenia súdu privodil ku dňu, keď bola žaloba podaná, procesné účinky, ktoré zákon s podaním žaloby spája a totiž spočívajúce v zmysle § 112 Obč. zákonníka (Zákon č. 40/1964 Zb.).

57. Podľa § 112 Obč. zákonníka, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde, alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde, alebo iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

58. K týmto úvahám súd dospel v súvislosti s námietkou vyslovenou žalovaným v rade 2/, že nárok maloletého žalobcu v rade 1/ na náhradu nemajetkovej ujmy je premlčaný v trojročnej premlčacej dobe vzhľadom na skutočnosť, že k právoplatnému schválení procesnoprávneho úkonu žalobcu v rade 1/ - podania žaloby došlo až po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Obč. zákonníka. Súd je toho názoru, že nárok žalobcu premlčaný nie je, pretože podľa presvedčenia súdu odstrániteľný nedostatok žaloby spočívajúci v prvotnom nedostatku schválenia tohto úkonu súdom bol odstránený a skutočnosť, že tak bolo urobené až po uplynutí trojročnej premlčacej doby od smrti R. K.F., nie je právne relevantná. Podľa presvedčenia súdu sa tak tento procesný úkon, ktorým uplatnil maloletý žalobca v rade 1/ stal perfektným od počiatku. Súd sa spravoval úvahami, že nie je možné viazať hmotnoprávne účinky žaloby v zmysle ustanovenia § 112 Obč. zákonníka, až na právoplatné rozhodnutie súdu o schválení takéhoto úkonu maloletého žalobcu, keďže v prípade prijatia takéhoto záveru by mohlo dôjsť k premlčaniu dôvodných nárokov maloletého žalobcu počas prebiehajúceho

súdneho konania o schválení jeho úkonu. Súdne konanie o schválení takéhoto úkonu by sa mohlo z rôznych dôvodov predĺžiť, pričom by maloletému žalobcovi počas tohto konania uplynula premlčacia doba. Súd teda uzavrel uplatnenie nárokov maloletého žalobcu v rade 1/ tak, že maloletý žalobca v rade 1/ podaním žaloby uplatnil svoje nároky vyplývajúce z ustanovení § 113 Obč. zákonníka, riadne a včas, v rámci plynutia trojročnej premlčacej doby, ktorá plynula odo dňa nasledujúceho po dni smrti R. K. (§ 101 Obč. zákonníka).

59. Zo spisu Okresného súdu Martin sp. zn. 3T/101/2017 mal súd nepochybne preukázané, že žalovaný v rade 1/ bol rozsudkom Okresného súdu Martin rovnakej spisovej značky zo dňa 25.9.2017 uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 Tr. zák. s poukazom na § 38 písm. h/ Tr. zák. a z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Tr. zák., ktorého sa dopustil tým, že dňa 23.1.2017 o 05.50 hod. viedol svoje motorové vozidlo zn. Renault Thalia, ev. č. V.-XXXAM po ceste I. triedy č. 65 v smere od Banskej Bystrice do Martina, pričom v úseku tejto cesty pri Turčianskych Tepliciach začal predchádzať pred ním idúce motorové vozidlo značky Mazda, ev. č. V.-XXXAE, ktoré viedla vodička V. E., X.. X.X.XXXX, v čase, keď už bolo vozidlo, ktoré viedol, ako aj pred ním idúce osobné motorové vozidlo Mazda predchádzané za ním rýchlejšie idúcim motorovým vozidlom zn. Škoda Octavia, ev. č. V.-XXXAR, ktoré viedla vodička Z. F., X.. X.X.XXXX, v dôsledku, čoho došlo najprv ku kolízii osobného motorového vozidla značky Škoda Octavia s osobným motorovým vozidlom zn. Renault Thalia a následne aj ku kolízii osobného motorového vozidla zn. Renault Thalia s osobným motorovým vozidlom zn. Mazda, následkom čoho osobné motorové vozidlo Škoda Octavia zišlo mimo vozovku po ľavej strane, kde sa niekoľkokrát prevrátilo a osobné motorové vozidlo zn. Mazda zišlo mimo vozovku po pravej strane, kde sa prevrátilo na strechu a osobné motorové vozidlo zn. Renault Thalia zostalo na vozovke, pričom pri dopravnej nehode utrpeli vodička osobného motorového vozidla Mazda, poškodená V. E. natiahnutie a ľahké pomliaždenie pravého stehna vpredu s potrebnou dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní 3 - 5 dní, vodička osobného motorového vozidla zn. Škoda Octavia, Z. F. otras mozgu, viaceré odreniny a pomliaždenia tváre, najmä v pravej čelovo-spánkovej oblasti a nad pravým oblúkom jarmovej kosti, drobné odreniny a rezné ranky pravej ruky a pomliaždenie ľavého lakťa s potrebnou dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní 8 - 10 dní. Jej spolujazdec na prednom sedadle poškodený K. F., X.. XX.X.XXXX utrpel pomliaždenie a odreniny tváre v čelovej oblasti nad pravým okom a pomliaždenie kolena vpravo s potrebnou dobou liečenie a práceneschopnosti v trvaní 4 - 6 dní, jej spolujazdec na mieste za vodičom, poškodený E. P., X.. X.X.XXXX viaceré odreniny, pomliaždenia a rezné ranky tváre, najmä na čele vľavo a na nose, odreniny ľavej ruky a pomliaždenie pravého lýtku s potrebnou dobou liečenia 8 - 10 dní a s potrebnou dobou práceneschopnosti v trvaní 4 - 6 dní a jej spolujazdkyňa na pravom zadnom sedadle poškodená R. K., X.. XX.XX.XXXX, zlyhanie životne dôležitých funkcií centrálnej nervovej sústavy pri trieštivých zlomeninách lebky, rozmliaždením mozgu s čiastočným výrezom von z dutiny lebečnej a roztrhnutí hlavo-krčného väzivového spojenia, v dôsledku ktorého na mieste dopravnej nehody zomrela. Za to bol žalobcovi v rade 1/ uložený podľa § 149 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l/, § 37 písm. h/, § 38 ods. 2, § 39 ods. 2 písm. d/, ods. 4 a § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov, ktorý mu bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu 30 mesiacov a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 42 mesiacov. Poškodení boli odkázaní s nárokmi na náhradu škody na civilný proces.

60. V trestnom spise bol pripojený aj znalecký posudok č. 8/2017 vo veci súdnej pitvy neb. R. K., ktorý vypracovali súdni znalci z odboru súdneho lekárstva H.. C. P., J.. C. H.. O. Š., J... Zo záverov znaleckého posudku vyplynulo, že bezprostrednou príčinou smrti neb. R. K. bolo zlyhanie životne dôležitých funkcií centrálnej nervovej sústavy pri trieštivých zlomeninách lebky, rozmliaždením mozgu s čiastočným výrezom von z dutiny lebečnej a roztrhnutí hlavo - krčného väzivového spojenia, ktoré poškodená spolu s ďalšími poraneniami dňa 23.1.2017 v čase o 5.50 hod. pri dopravnej nehode utrpela, keď ako spolujazdkyňa bola vymrštená a následne pritlačená motorovým vozidlom zn. Škoda Octavia, pričom k smrti menovanej došlo na mieste dopravnej nehody.

61. V odpovedi na 6. položenú otázku znalci ale v znaleckom posudku uviedli, že poranenia, ktoré R. K. utrpela pri dopravnej nehode, boli v stupni a rozsahu zisteného pitvou smrteľné, ak by u nej bola poskytnutá aj okamžitá lekárska pomoc, tá by nemala žiadny vplyv na nástup smrti u nej. Na tomto mieste znalci zhodne konštatovali, že v prípade, keby bola počas jazdy pripútaná, je vysoko pravdepodobné, že by počas zraňujúceho deja utrpela poranenia menšieho rozsahu.

62. V odpovedi na 7. položenú otázku v znaleckom posudku znalci odpovedali, že na telo poškodenej v momente kolízie a následne opakovaného prevrátenia sa motorového vozidla zn. Octavia na mieste a v čase predmetnej dopravnej nehody pôsobilo mechanické násilie v zmysle momentovej decelerácie tela menovanej, ktorá sa v osobnom motorovom vozidle zn. Octavia nachádzala ako spolujazdkyňa, sediaci na pravom zadnom sedadle, ktorá nebola pripútaná bezpečnostným pásom. O tejto skutočnosti svedčí hlavne absencia akýchkoľvek kontaktných poranení od bezpečnostného pásu, ktoré by v prípade pripútania tela poškodenej R. K. jednoznačne vznikli.

63. V trestnom spise je pripojená zápisnica výpovedi svedkyne V. O., X.. XX.X.XXXX, vypočutej v procesnej pozícii poškodeného, z ktorej vyplynulo, že neb. R. K. bola jej sestrou a svedkyňa V. O. vybavovala pohreb, ako aj veci s tým súvisiace. Z výpovede svedkyne vyplynulo, že na základe požiadania v tom čase jediného plnoletého dieťaťa R. K.F. - B. K., ktorá bola pracovne zaneprázdnená a žila mimo žilinského kraja, bola svedkyňa V. O., sestra nebohej, požiadaná, aby vybavila pohreb. Navyiac sa táto svedkyňa finančne na tom podieľala a do spisu pripojila aj vyúčtovanie nákladov za pohreb v sume 619,70 €.

64. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalovaný v rade 1/ v čase nehody, ktorú zaviniel a pre ktorú bol aj právoplatne odsúdený, bol povinne zmluvne poistený u poisťovne UNIQA poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, IČO: 00 653 501, ktorej právnym nástupcom v dôsledku zlúčenia je žalovaný v rade 2/ uvedený v záhlaví tohto rozsudku. Táto skutočnosť nakoniec vyplynula aj z vyjadrenia žalovaného v rade 2/, ktorý uviedol, že so žalovaným v rade 1/ uzavrel zmluvu č. 92559440591 o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zn. Renault Thalia, ev. č. V.-XXXAM. Z vyjadrenia žalovaného v rade 2/ vyplynulo, že potom, čo predžalobnou výzvou vyzvaný na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom, odpovedal oznámením z 22.3.2018, že na požadovaný nárok sa poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa súčasne platného Zákona č. 381/2001 Z.z. nevzťahuje.

65. Vykonaným dokazovaním sa nepreukázalo, že by niektorý zo žalovaných uspokojil nárok žalobcov ku dňu vyhlásenia rozsudku súdu.

66. Z výpovede žalobcu v rade 2/ vyplynulo, že ten sa s nebohcou R. K. spoznal približne dva roky pred jej smrťou (napriek opakovaným otázkam súdu svoju odpoveď v tomto smere nekorigoval, aj keď bola v rozpore s jeho tvrdením, že je otcom žalobcu v rade 1/). Ďalej tvrdil, že so R. K. v čase jej smrti býval v spoločnej domácnosti a že je otcom žalobcu v rade 1/. Skutočnosť, že nie je uvedený v rodnom liste dieťaťa ako biologický otec, vysvetľoval tým, že to bolo zrejme kvôli papierom, pretože keď sa maloletý narodil, on nemal občiansky preukaz v poriadku a to dokonca do doby, kým R. K. zomrela. Na druhej strane ale žalobca v rade 2/ uviedol, že v čase, keď sa k neb. R. K. nastahoval, maloletý ešte nebol na svete, on ho doniesol z pôrodnice a staršie dcéry R. K. ho išli zabiť, keď sa dozvedeli, že je matka tehotná. So R. K. sa neoženil, pretože tá mu sľubovala svadbu, až keď žalobca v rade 2/ dosiahne 50 rokov. K R. K. mal citový vzťah, zaľúbil sa do nej a problémy medzi nimi neboli žiadne. Ak sa problémy vyskytli, tak len kvôli jej bratovi, ktorý býval v rodinnom dome nad nimi, mal platiť dodávky elektriny do domu, na ktoré mu nebohá prispievala, avšak brat R. K. elektrinu neplatil a tak bola domácnosť odpájaná od elektrického prúdu. Po smrti R. K. žalobca v rade 2/ z tohto rodinného domu odišiel a s malol. C. sa zdržiaval po rôznych charitatívnych inštitúciách (v čase výsluchu v nejakom kempe v Priekope v Martine). Na dome bolo veľa dlžôb, boli tam finančné problémy a preto tam nezostal. Ku dňu výpovede žalobca v rade 2/ uviedol, že novú partnerku si ešte nenašiel. Žalobca v rade 2/ tvrdil, že so R. dcérami mal dobré vzťahy, no zo Štubne musel odísť, pretože mu vadili „staré bosorky chodiace do kostola“, ktorým nešlo stále do hlavy, ako je to možné, že sa vie o syna postarať, navariť a opraviť mu. Pokiaľ žili v spoločnej domácnosti aj s dcérami nebohej, väčšinou v domácnosti varil on a vzťahy boli normálne. Po smrti R. jej dcéry si našli priateľov a odišli do Trnavy kde doteraz žijú. Rodinu a domácnosť viedla nebohá R. a do jej smrti fungovali ako normálna rodina. Výšku sumy, ktorú požadoval titulom náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca v rade 2/ odôvodnil tým, že zo strany poisťovne nedostal ešte ani korunu, ostal so synom sám, musel odísť z domu a potrebuje si kúpiť byt, aby sa mal kde s dieťaťom podieť.

67. Svedkyňa C. F. bola kamarátkou neb. R. K. od detstva a súčasne bola aj jej susedkou. Navštevovali domácnosť nebohej a rodine nebohej sem - tam finančne vypomohli, keď boli bez práce. Svedkyňa nevedela uviesť, kedy sa R. K. zblížila so žalobcom v rade 2/. Tvrdila, že do domu, v ktorom býva, sa nastahovala asi pred 11 rokmi a R. so žalobcom v rade 2/ tam prišla bývať asi 2 roky po nich. Vtedy boli

spolu a čakali malol. C. K.. Pokiaľ šlo o vzťah medzi nebohú a žalobcom v rade 2/, uviedla, že žalobca v rade 2/ si rád vypil, takže sa sem - tam so R. K. pohádal, ale nikdy nevidela, že by sa bol žalobca v rade 2/ proti nebohej dopustil fyzického násillia. Pokiaľ šlo o C., R. K. vravela, že žalobca v rade 2/ je jeho otec a žalobca v rade 2/ sa k malol. C. ako otec aj správal. Vzťah medzi žalobcom v rade 2/ a dcérami R. K. ideálny nebol. Boli to dievčatá v puberte, brali ho ako matkinho partnera a to tak, ako to u detí v puberte obvykle býva. Spolu nažívali, rešpektovali sa a každý si robil svoje. Keď R. K. zomrela, žalobca v rade 2/ to niesol ťažko a vtedy mu rodina svedkyne dosť pomohla. S najstaršou dcérou pani K. chodili vybavovať pohreb aj s pánom F.. Aj po pohrebe im pomohli. K tomu, ako žije rodina v súčasnosti, sa vyjadriť nevedela, pretože zhruba dva roky pred výsluchom svedkyne (25.8.2021) pán F. s malol. C. odtiaľ odišiel a dievčatá odišli do Trnavy. O tú mladšiu sa nejaký čas starala aj sestra pani K.. Žalobca v rade 2/ situáciu po smrti nebohej R. K. riešil nadmerným pitím. Maličký C. mal približne dva roky, keď mu matka zomrela a on ako každé dieťa v takomto veku matku hľadal, ale zase na ňom nebolo vidieť, že by chápal situáciu, ktorá sa stala. Bol na to ešte príliš malý. Ona sama ho plakať za matkou nevidela, ale dieťa bolo v tom čase veľmi malé. Podľa výpovede svedkyne pohreb vybavovala prevažne dcéra pani K., B.. Žalobca v rade 2/ zrejme na neho zháňal peniaze, ale situáciu psychicky nezvládal a na celom vybavovaní sa nezúčastnil. Svedkyňa si nespomínala, že by za života nebohej situáciu v rodine riešila polícia, alebo úrad sociálnoprávnej ochrany detí. Až po smrti R. K. tam sociálka chodievala v súvislosti s malým a kontrolou jeho prostredia.

68. Svedkyňa F. Y. bola tiež kamarátkou nebohej R. K. a aj susedkou. Ani ona nevedela povedať, kedy sa presne R. K. zoznámila so žalobcom v rade 2/. Pripustila, že to možno bolo aj 10 rokov pred jej smrťou. Presne sa vyjadriť nevedela, pretože R. K. nežila nepretržite v Hornej Štubni. K zoznámeniu sa so žalobcom v rade 2/ ale určite došlo pred narodením C. K., pretože nebohá R. sa zmieňovala, že pán F. je jeho otcem. Pokiaľ šlo o vzťah medzi nebohú a žalobcom v rade 2/, svedkyňa tvrdila, že si rozumeli. Boli tam síce aj nesváry, pretože žalobca v rade 2/ si rád vypil a vtedy sa pohádali. Niekedy nešiel do roboty. Potom zase ona nemohla chodiť do roboty, lebo bola na materskej dovolenke. Potom aj do roboty chcela nastúpiť, ale on jej to zakazoval, lebo žiarlil, ale nakoniec sa zamestnala, teda v ich domácnosti a rodine sa premlelo kadečo, ale svedkyňa vyslovila domnienku, že to bolo tak, ako v bežných podobných vzťahoch to funguje. Ani táto svedkyňa nevedela o tom, že by rodinu bola navštevovala polícia, že by tam boli vznikali také konflikty, ktoré by polícia musela riešiť. Pripustila, že partneri sa vedeli pohádať, možno aj niekedy nejaký tanier spadol, ale určite si žalobca v rade 2/voči nebohej nedovoľoval a už vôbec nie tak, že by ju fyzicky napadol. Podľa svedkyne sa obaja mali radi. Po smrti nebohej R. K. nastala ťažká situácia, žalobca v rade 2/ veľa pil a z tohto dôvodu boli pol roka v rodine určité problémy. Aj jej rodina mu musela pomáhať, dohovárať a hlavne pomáhať s výchovou, alebo starostlivosťou o malého C.. Neskôr sa žalobca v rade 2/ odsťahoval aj s dieťaťom. Podľa názoru svedkyne bol žalobca v rade 2/ lajdák, ktorý začal vnímať celú situáciu tak „stratil som niekoho blízkeho, všetci mi pomáhajte“. Susedia mi pomáhali, ale žalobca v rade 2/ sa nedokázal vzbopíť a neskôr začal aj im robiť problémy. Nakoniec mu bola daná možnosť bývať v nejakých charitatívnych zariadeniach, kde potom odišiel. Samozrejme sa vyskytli problémy s maloletým C., dieťa potrebovalo odklad pri nástupe do základnej školy. Dcéry R. K. nevychádzali veľmi dobre so žalobcom v rade 2/, staršia sa tiež spamätávala, potom odišla z domu a išla pracovať inde. O mladšiu sa chvíľu starala sestra R. do dosiahnutia plnoletosti. Staršia dcéra B. sa snažila aj pomáhať s výchovou C., ale mali rozličné názory na jeho výchovu a so žalobcom v rade 2/ si nerozumeli. Maloletý C. dosť ťažko prežíval situáciu po strate matky, lebo bol na ňu dosť upätý. Matka s ním bola prevažnú časť jeho života. Potom si síce našla prácu, ale aj tak bolo dieťaťu ťažké vysvetliť, čo sa s mamou stalo. Stále ju hľadal a aj v noci sa strhával a matku volal.

69. Svedok E. Y. tiež poznal nebohú R. K. od narodenia a bol aj jej susedom. Jej rodina mala kedysi rodinný dom, ale na tom boli exekúcie, tak o dom prišli a následne im svedok vypomohol a ubytoval ju aj s celou rodinou, aj so žalobcom v rade 2/ v jednom z jeho domov, ktoré prevádzkuje ako ubytovňu. Tam žili v čase, keď R. K. zomrela. Nevedel presne povedať, ako dlho sa R. K. poznala s E. F. pred jej smrťou. Uviedol však, že asi 3 - 4 roky pred jej smrťou prišli bývať k nemu a vtedy už boli spolu. Aj on vie, že maloletý C.X. K. je synom žalobcu v rade 2/ a žalobca v rade 2/ sa o neho skutočne staral. Podľa svedka sa R. K. so žalobcom v rade 2/ mali radi a ich vzťah bol normálny, ako hociktoré iné podobné vzťahy, či partnerstvá. Nebohá vyčítala žalobcovi v rade 2/, keď si vypil, ona to nezniešla. Keď prišiel opitý a nešiel do práce, tak ho niekedy aj vyhodila z domu. Musel sedieť na schodoch, kým nevytriezvel. Vtedy nebohá prišla k nim, postťažovala sa, avšak bližšie sa k ich vzťahu vyjadriť nevedel. Ani jemu nebolo známe nič o tom, že by sa žalobca v rade 2/ voči nebohej dopustil fyzického násillia. Maloletý C. bol na žalobcu v rade 2/ naviazaný. Dieťa sa niekedy zdržiavalo aj v jeho domácnosti. Po smrti nebohej

R. K. ostal žalobca v rade 2/ zlomený. Chodil do neďalekej reštaurácie, kde sa stále sťažoval. Sám svedok Y. na ňom videl zúfalstvo, pretože žalobca v rade 2/ mal R. K. rád. Dieťa stratu matky prežívalo asi tak, ako každé dieťa v jeho veku. V tom čase bol veľmi malý, takže sa na matku pýtal, sem - tam si aj poplakal. Jej neprítomnosť prežíval ako každé dieťa v jeho veku, aj keď smrť matky nepochopil. Žalobca v rade 2/ sa o dieťa staral najlepšie ako vedel, ale susedia a priatelia museli niekedy vypomôcť, pretože ako chlap si nevedel dať vždy rady, avšak dieťa malo vždy uvarené, keď svedok domácnosť žalobcov navštívil. Až po smrti nebohej R. K. začala domácnosť navštevovať sociálka a to v súvislosti s monitorovaním výchovného prostredia dieťaťa.

70. Svedok E. F. patril tiež medzi susedov. Uvedol, že rodine nebohej pomáhali. Stretávali sa aj na káve a vzájomne sa navštevovali. Vzťah žalobcu v rade 2/ a nebohej R. K.F. vnímal ako vzťah pohodový, pretože žalobca v rade 2/ ju mal rád a aj keď niečo povystrájal, trebárs, že si vypil, ona ho vedela vždy „dať do laty“, čím svedok myslel, že ona ho vedela hneď usmerniť. V rodine svedok nevnímal nejaké konflikty, ktoré by boli sprevádzané fyzickým násilím. Vedel však, že žalobca v rade 2/ mal konflikty s Y., teda mladšou dcérou R. K.Č., ktorá bola vtedy v puberte a nechcela si nechať od neho rozkazovať, pretože ho neuznávala ako otca. Žalobca v rade 2/ smrť R. K. znášal veľmi ťažko, mal skutočné problémy, chodil k nemu vyplakávať, žaloval sa a smútil sa ňou. Aj malý sa veľmi často pýtal na mamu. Rodina sa ale postupne rozpadla. Obidve dcéry R. K. sa odsťahovali a neskôr z domu odišiel aj žalobca s C.. V kontakte už nie sú.

71. Na návrh žalovanej strany súd vykonal aj dožiadanie na policajné orgány a na orgány sociálnoprávnej ochrany detí, teda na Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Martine, pracovisko Turčianske Teplice.

72. Obvodné oddelenie policajného zboru v Turčianskych Tepliciach listom z 12.1.2022 súdu na dožiadanie odpovedalo, že od roku 2012 do 23.1.2017 neeviduje žiadne podanie oznámenia, ktoré by sa týkali konfliktov medzi žalobcom v rade 2/ a nebohou R. K. a ani dané osoby neboli v postavení poškodeného, alebo páchatel'a. Priestupkové spisy archivuje polícia len 5 rokov, teda priestupkové konania dokázali zlustrovať až od roku 2016.

73. Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Martin, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v Martine uviedol, že spisovú dokumentáciu maloletého C. K. vedie až od roku 2017 na základe úmrtia jeho matky R. K.. Úrad konštatoval, že dieťaťu bol v osobe žalobcu v rade 2/ ustanovený poručník, ktorý s maloletým dieťaťom vystriedal niekoľko bývaní. V roku 2017 býval spolu s maloletým na adrese P. Š. XXX. V roku 2018 sa presťahoval s dieťaťom do Centra sociálnych služieb Lúč do Žiliny. Následne išli bývať do zariadenia Dobrý pastier v Kláštore pod Znievom a od roku 2019 býva poručník spolu s maloletým dieťaťom v Martine - Priekope na adrese R. X. V auguste 2020 dostal úrad oznámenie, že maloletý C. bol opakovane hospitalizovaný na Klinike detí a dorastu v Univerzitnej nemocnici Martin z dôvodu žalúdočných problémov. Dieťaťu bola diagnostikovaná intolerancia na laktózu a bola mu naordinovaná bezlaktózová diéta. Univerzitná nemocnica Martin žiadala o realizáciu pohovoru s poručníkom za účelom poskytnutia poradenstva a nutnosti dodržiavania diéty a liečebného režimu. S poručníkom bol vykonaný osobný pohovor a bolo mu poskytnuté kompletné odborné a sociálne poradenstvo. Poručník zabezpečuje adekvátnu starostlivosť o maloletého C., ten navštevuje 3. ročník na Základnej škole s materskou školou Priehradná v Martine. Vo vyjadrení školy zo dňa 6.10.2021 je uvedené, že maloleté dieťa chodí do školy upravené a čisto oblečené, pripravené s vypracovanými domácimi úlohami. Poručník dieťa každodenne zanáša do školy a poobede chodí osobne pre neho do školského klubu detí. Školská dochádzka dieťaťa je pravidelná a všetky vymeškané hodiny má ospravedlnené. Správanie dieťaťa je v súlade so školským poriadkom. Dieťa je prihlásené aj na krúžkovú činnosť a poručník spolupracuje so školou a zaujíma sa o výchovnovzdelávacie výsledky. Škola hodnotí starostlivosť poručníka o maloleté dieťa ako veľmi dobrú.

74. Nároky žalobcov v rade 1/ a 2/ na odškodnenie nemajetkovej ujmy v peniazoch nachádzali právnu oporu v ustanoveniach Obč. zákonníka v § 11 a nasl..

75. Podľa § 11 Obč. zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

76. Podľa § 13 ods. 1 Obč. zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

77. Podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

78. Podľa § 13 ods. 3 Obč. zákonníka výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

79. Súčasťou práva na súkromie a rodinný život je i právo na spolužitie s inými osobami, najmä s členmi rodiny. K neoprávnenému zásahu do tohto nemajetkového práva dochádza nielen zásahmi do rodinného života jednotlivca, ale privedením nenapraviteľnej ujmy niektorému z členov rodiny. Preto súdna prax považuje za zásah do súkromia aj spôsobenie smrti niektorej z blízkych osôb. Je zrejmé, že trestným činom žalovaného v rade 1/, teda protiprávnym konaním, ktoré žalovaný v rade 1/ zavinil, došlo k nenapraviteľnému zásahu do súkromného života žalobcov.

80. Medzi stranami sporu nebolo pochybnosti o tom, že žalovaný v rade 1/ v zmysle ust. § 13 Obč. zákonníka zodpovedá za neoprávnený zásah do práva na súkromie a rodinný život žalobcu v rade 1/, ktorý bol synom nebohej. Sporné bolo, či vzhľadom na skutočnosť, že žalobca v rade 2/ nebol manželom nebohej R. K., ale len jej druhom a otcom jej dieťaťa - maloletého žalobcu v rade 1/, môže byť osobou, ktorá má právo uplatniť nároky, ktorá má právo na ochranu osobnosti v zmysle § 11 Obč. zákonníka a nároky, ktorá môže uplatňovať nároky podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka. Sporné bolo, či žalovaný v rade 2/ by v zmysle ustanovení Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, mal v rámci poistného plnenia za žalovaného v rade 1/ žalobcom v rade 1/ a 2/ poskytnúť odškodnenie ich nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla v ich súkromnom a rodinnom živote v dôsledku protiprávneho konania poistenca žalovaného v rade 2/.

81. Aj keď žalovaný v rade 2/ zásadne namietal nárok žalobcov v rade 1/ a 2/ na odškodnenie nemajetkovej ujmy vo vzťahu k nemu, súd sa v tomto prípade priklonil na stranu žalobcov.

82. Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie žalovaného v rade 2/ ako poistiteľa je nutné riešiť otázku, čo treba rozumieť pod pojmom „škoda“ použitým v Zákone o povinnom zmluvnom poistení č. 381/2001 Z.z., najmä v ust. § 4 ods. 2 citovaného zákona, ktorý obsahuje vecný rozsah poistného krytia a ktorý je potrebné vykladať eurokonformne. V danej veci je rozhodujúci rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 vo veci P. a odkaz na prijaté tri európske smernice týkajúce sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktoré boli konsolidované v roku 2009 smernicou Európskeho parlamentu a rady 2009/103/ES zo 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenou prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti v konsolidovanom znení. Aj keď smernice ako prameň európskeho práva nemajú priamy účinok, táto skutočnosť nemení nič na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva Európskej únie pred národným poriadkom za každých okolností. Aj v prípade, ak nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej právnej normy Európskej únie, to znamená, že na určitý právny prípad sa aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom Európskej únie. Z bodu 50 rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci P. vyplýva, že pojem „škody“ treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občiansko - právnej zodpovednosti za zásah osobnostných práv pozostalých spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov.

83. Vetu za čiarkou vo výroku rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 24.10.2013 vo veci C-22/12, ktorá stanovuje podmienku, za ktorej je náhrada nemajetkovej ujmy predmetom krytia z povinného zmluvného poistenia, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, treba vykladať tak, že rozhodujúce je konštatovanie v bode 59 tohto rozsudku, z ktorého vyplýva, že zodpovednosť poisteného vznikla na základe dopravnej nehody,

mala občiansko - právnu povahu. Vo svetle eurokonformného výkladu ust. § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku a preto je poisťiteľ zodpovednosti za škodu pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. vznikla povinnosť nahradiť ujmu žalobcom. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody“ a „škoda na zdraví“ v ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody ako poškodeným, za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Obč. zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z..

84. Obdobný názor zaujal Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení III. US/666/2016 zo dňa 11.10.2016, ktorým zamietol sťažnosť obchodnej spoločnosti Kooperatíva poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, ale aj vo svojom uznesení I.US/474/2016 zo dňa 17.8.2016, ktorým zamietol sťažnosť obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a.s..

85. Podľa § 4 ods. 1 Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene o doplnení niektorých zákonov poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

86. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) citovaného zákona poisťený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

87. Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený má právo uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

88. Súd dospel k presvedčeniu vzhľadom na vyššie citované zákonné ustanovenia a úvahy, že každý zo žalobcov má právo voči žalovanému v rade 1/ a voči žalovanému v rade 2/ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, avšak každý v inom rozsahu, každý zo žalobcov z iného vzťahu voči aleboh R. K. a každý zo žalovaných na základe iného zákonného ustanovenia.

89. Kým žalovaný v rade 1/ zodpovedá vo vzťahu k žalobcom za náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 2 Obč. zákonníka, priamy nárok voči žalovanému v rade 2/ nachádza oporu v ust. § 15 ods. 1 Zákona č. 381/2001 Z.z..

90. Pri rozhodovaní o výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd prihliadal v súlade s ust. § 13 ods. 3 Obč. zákonníka na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, v rámci čoho zohľadňoval na strane žalobcov intenzitu vzťahu neb. R. K. a žalobcov, vek žalobcov, hmotnú závislosť žalobcov na nebohej a prípadné poskytnutie inej satisfakcie zo strany žalovaných vo vzťahu k žalobcom.

91. Pokiaľ šlo o samotného žalovaného v rade 1/, nárok žalovaného v rade 2/ sa odvíjal od zodpovednosti žalovaného v rade 1/, bolo nutné v zmysle judikatúry zohľadniť postoj, ľútosť, či ospravedlnenie samotného škodcu, čiže žalovaného v rade 1/, dopad samotnej udalosti do jeho duševnej sféry, zohľadniť majetkové pomery žalovaného v rade 1/, ale aj mieru spoluzavinenia samotnej neb. R. K..

92. Samotný žalovaný v rade 1/ uviedol, že žalobcovi v rade 2/ poslal ospravedlňujúci list, ktorý sa mu vrátil ako neprevzatý. Svoju ľútosť nad udalosťou, ktorú zavinil, však tlmočil už v prvom vyjadrení k žalobe oboch žalobcov. Neprehliadnuteľným je fakt, že satisfakčnú funkciu vo vzťahu k žalobcom plní aj odsúdenie žalovaného v trestnom konaní. Samotný žalovaný v rade 1/ neprodukoval dôkazy, ktorými by bližšie preukázal, aký dopad mali nešťastné udalosti z roku 2017 na jeho majetkovú sféru, rodinu a duševnú sféru.

93. Pozornosti súdu však neušla skutočnosť, na ktorú upozorňovali žalovaní a predovšetkým žalovaný v rade 2/ a to skutočnosť, že k usmrteniu R. K. došlo v dôsledku toho, že sama nedodrжала bezpečnostné predpisy a v motorovom vozidle, ktoré bolo povinne vybavené bezpečnostnými pásmi, ostala ako jediný člen z posádky nepripútaná. Práve v dôsledku tejto skutočnosti bolo jej telo pri náraze vymrštené z motorového vozidla a následne pritlačené prevracajúcim sa motorovým vozidlom Škoda Octavia, čo jej spôsobilo smrteľné zranenia. Ako súd vyššie konštatoval, ostatní členovia posádky motorového vozidla, ktorí pripútaní boli, vyviazli bez vážnejších zranení. Preto je súd toho názoru, že v prípade, ak by nedošlo k smrti a samotné nároky na náhradu škody, ale aj prípadnej nemajetkovej ujmy by uplatňovala samotná R. K., pri rozhodovaní o jej nárokoch by muselo byť zohľadnené aj jej spoluzavinenie na následkoch poškodenia zdravia v súvislosti s tým, že v motorovom vozidle nebola pripútaná, teda minimálne nevykonala opatrenie, aby zabránila vzniku škody na zdraví. Súd na základe znaleckého posudku, z ktorého vyššie citoval, nadobudol nepochybné presvedčenie o tom, že len vďaka absencii pripútania bola R. K. vymrštená z motorového vozidla a že ak by naopak pripútaná vo vozidle bola, jej zranenia by boli nepomerne nižšie. Toto presvedčenie súdu sa odvíja od záverov znaleckého posudku a tam uvedenej skutočnosti, že na tele R. K. sa nenašli znaky o použití bezpečnostných pásov.

94. Na druhej strane však nemožno prehliadnuť, že to bola dopravná nehoda, ktorú zavinił žalovaný v rade 1/, v dôsledku ktorej došlo k smrti R. K., aj keď tú si podľa presvedčenia súdu na 70 % zaviniła sama.

95. Preto podľa presvedčenia súdu nie je možné, aby žalovaný v rade 1/ zodpovedal za vznik ujmy v rodinnom a súkromnom živote žalobcov v takom rozsahu, ako keby smrť R. K. vznikla výlučne jeho zavinením.

96. Je z dokazovania zrejmé, že medzi žalobcom v rade 1/ a neb. R. K. existoval najbližší príbuzenský vzťah a to vzťah dieťaťa voči matke, dieťaťa, ktoré matku stratilo vo veľmi útlom veku a je vysoko pravdepodobné, že vzhľadom na nízky vek, v ktorom maloletý žalobca o matku prišiel (vo veku necelých päť rokov), si na ňu nebude pamätať, čo ale neznamená, že mu v živote nebude chýbať.

97. Maloletý žalobca v rade 1/ bol navyše na svoju matku odkázaný výživou, čo nebolo splnené v prípade žalobcu v rade 2/, ktorý bol druhom alebo nej, teda osobou, ktorá minimálne jeden rok pred smrťou R. K. žila so R. K. v spoločnej domácnosti, o túto domácnosť sa starala, mala s ňou blízky vzťah, podobný vzťahu manželskému a s najväčšou pravdepodobnosťou je otcom najmladšieho dieťaťa neb. R. K., teda žalobcu v rade 1/.

98. V súvislosti s rozsahom odškodnenia si súd osvojil názor žalovaného v rade 2/, že pri rozsahu odškodnenia poskytovaného blízkej osobe, teda pri poskytovaní náhrady nemajetkovej ujmy okrem judikatúry súdov v obdobných prípadoch, ktorú žalovaný v rade 2/ vo svojom vyjadrení k žalobe spomenul a na ktorú súd odkazuje, poskytuje prijateľný rámec pre úvahy súdu aj Zákon o obetiach trestných činov č. 274/2017 Z.z., ktorý rozsah odškodnenia upravuje v ust. § 12. Aj keď tento zákon nie je priamo aplikovateľný pre posudzovaný prípad, keďže nároky žalobcov súd posudzuje v zmysle ustanovení Obč. zákonníka a aj keď je nutné zohľadniť nespočetnekrát opakovanú pravdu, že hodnotu ľudského života nie je možné vyčíslieť, súdu sa javia ako rozumné úvahy zákonodarcu pri koncipovaní ust. § 12 Zákona č. 274/2017 Z.z., ktorý maximálnu výšku odškodnenia odvíjal od postavenia obeť násilného trestného činu a výšky minimálnej mzdy v čase, keď k trestnému činu došlo.

99. Žalovaný v rade 1/ spáchal neúmyselný trestný čin v roku 2017, keď na základe Nariadenia vlády SR č. 280/2016 Z.z. bola stanovená výška minimálnej mzdy v základnom rozsahu 435 € mesačne. Koncepcia rozsahu odškodnenia podľa Zákona č. 274/2017 Z.z. vychádza z odškodnenia obeť násilného trestného činu, ktorým bola spôsobená smrť, spôsobenú nemajetkovou ujmovou maximálne do výšky 25-násobku mesačnej minimálnej mzdy, platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu a v prípade, ak trestným činom bola spôsobená smrť a je len jedna pozostalá obeť násilného trestného činu, ktorá bola odkázaná výživou na zomretého, má nárok na 50-násobok sumy mesačnej minimálnej mzdy, platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Súčasne však aj tento zákon (podobne ako Obč. zákonník pri stanovení rozsahu náhrady škody), pripúšťa v ust. § 14 možnosť primeraného zníženia odškodnenia nemajetkovej ujmy v prípade, ak obeť násilného trestného činu spoluzaviniła ujmu na zdraví, alebo neuplatnila svoje práva tak, aby odškodnenia získala od páchatel'a trestného činu, ktorým jej bola spôsobená ujma na zdraví.

100. Z toho vyplýva, že odškodňovanie, či už škody, alebo náhrady nemajetkovej ujmy v slovenskom právnom poriadku vychádza aj z princípu prihliadania na prípadné spoluzavinenie poškodeného. Preto je súd toho presvedčenia, že aj pri prisudzovaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 13 ods. 2 Obč. zákonníka je nutné prihliadať na prípadné spoluzavinenie vlastnej smrti osobou, v dôsledku smrti ktorej vznikla jej najbližším príbuzným (žalobca v rade 1/), alebo osobám blízkym (žalobca v rade 2/) ujma v práve na šťastný a kvalitný, súkromný a rodinný život. Aj súd sa stotožnil s názorom žalovaného v rade 2/, že rozsah spoluzavinenia neb. R. K. na jej vlastnej smrti je možné ustáliť na 70 % a to ako súd uviedol vyššie, vzhľadom na závery znaleckého posudku. Osvojac si úvahu zákonodarcu pri koncipovaní Zákona č. 274/2017 Z.z., konkrétne jeho ustanovenia § 12 súd preto dospel k presvedčeniu, že žalobcovi v rade 1/, synovi nebohej, ktorý bol na ňu odkázaný výživou, by v prípade absencie spoluzavinenia nebohej, sa javila ako postačujúca náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 50-násobku minimálnej mzdy, platnej v roku 2017 (50 x 435 €), čo by predstavovalo 21.750 €. S prihliadnutím na krátenie tejto náhrady v rozsahu spoluzavinenia neb. R. K. na jej smrti o 70 % je potom primeraná náhrada vo výške 30 % sumy 21.750 €, čiže suma 6.525 €. Tú súd žalobcovi v rade 1/ proti žalovaným v rade 1/ a 2/ priznal.

101. Pokiaľ šlo o nároky žalobcu v rade 2/, ten bol nepochybne pre R. K. osobou blízkou. Ako súd uviedol, je s veľkou pravdepodobnosťou otcom jej dieťaťa - žalobcu v rade 1/, avšak vzhľadom na skutočnosť, že v roku 2017 neboli manželmi, nebol na R. K. odkázaný výživou. Navyše aj keď sa nepodarilo presne datovať začiatok ich vzťahu, nie je pravdepodobné, že by bol vznikol pred rokom 2010, teda v roku smrti neb. R. K. trval necelých 7 rokov. Z výpovedí svedkov však vyplynulo, že vzťah medzi žalobcom v rade 2/ a nebohou bol vzťahom milostným a preto možno dôvodne predpokladať, že jej ujmu pociťoval takmer ako svoju vlastnú. Vychádzajúc z takéhoto postavenia a vzťahu žalobcu v rade 2/ voči nebohej súd považoval za primerané odškodnenie jemu vzniknutej nemajetkovej ujmy maximálne vo výške 25-násobku sumy 435 €, čo predstavuje sumu 10.875 €, avšak s prihliadnutím na spoluzavinenie nebohej v rozsahu 70 % predstavuje potom suma, ktorú súd považoval za primeranú pre odškodnenie žalobcu v rade 2/ 30 % zo sumy 10.875 €, čiže sumu 3.263 €.

102. V takomto rozsahu súd žalovaných v rade 1/ a 2/ zaviazal žalobcovi v rade 2/ náhradu nemajetkovej ujmy poskytnúť s tým, že v rozsudku vyslovil, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v takomto rozsahu povinnosť druhého žalovaného.

103. Pri rozhodovaní o mieste plnenia v prípade žalobcu v rade 1/ súd vychádzal zo skutočnosti, že žalobca v rade 2/ je jeho zákonným zástupcom - pestúnom, ktorý ale na nakladanie s majetkom žalobcu v rade 1/ potrebuje schválenie súdu, pokiaľ nejde o bežnú vec a vzhľadom na rozsah plnenia, ktoré bolo prisúdené žalobcovi v rade 1/, súd určil, že žalobca v rade 2/ je povinný zriadiť na príjem plnenia žalobcovi v rade 1/ účet v banke. V zmysle uznesenia Okresného súdu Martin sp. zn. 23P/21/2017 zo dňa 19.3.2018 je povinný o nakladaní s prostriedkami na účte informovať súd.

104. Vo zvyšku uplatneného nároku súd žalobu žalobcov v rade 1/ a 2/ vo vzťahu k žalovaným v rade 1/ a 2/ ako nedôvodnú zamietol.

105. O trovách konania súd vzhľadom na charakter tohto prípadu, kde protiprávnym konaním žalovaného v rade 1/ - poisťovca žalovaného v rade 2/, vznikla nenapraviteľná ujma v súkromnom živote žalobcov a kde rozsah plnenia závisel od úvahy súdu, aj keď regulovanej judikatúrou a zákonom vymedzeným rámcom, súd rozhodol o trovách konania tak, že úspešnejším žalovaným sa proti žalobcom v rade 1/ a 2/ náhrada trov konania nepriznáva a to v súlade s ust. § 257 C.s.p..

106. Podľa § 257 C.s.p. výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, ktorý ho vydal.

Podľa § 363 C. s. p. v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 C. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C. s. p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C. s. p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C. s. p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 C. s. p. prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.